

СУЧАСНИЙ СТАН ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ США

©2023 ГАЛУЦЬКИХ Н. А., ДІДОРЧУК І. Л., КОШКАРЬОВА Є. Л., ШУБА О. А., ТАХТАУЛОВА А. В.

УДК 339.72.053.1

JEL: F34; H63

Галуцьких Н. А., Дідорчук І. Л., Кошкарьова Є. Л., Шуба О. А., Тахтаулова А. В. Сучасний стан зовнішнього боргу США

Останніми десятиліттями світове господарство характеризується постійним зростанням зовнішнього боргу практично всіх країн світу (включенням є лише ті країни, до яких у інвесторів та кредиторів немає довіри), що поглиблює проблему світової заборгованості та взаємозалежності країн-кредиторів та країн-боржників. Метою даної статті є аналіз сучасного стану зовнішнього боргу США як країни, яка до цього часу має бездоганну кредитну історію та високі кредитні рейтинги та водночас у багатьох публікаціях розглядається як потенційна загроза для всього світу в разі дефолту. За досліджуваний період (70 років) зовнішній борг США постійно зростає, і проведений у роботі тренд-аналіз свідчить, що це зростання продовжиться в середньостроковій перспективі. Зовнішній борг США в абсолютних величинах є найбільшим у світі, збільшившись за останні 10 років майже вдвічі. Разом із тим, серед країн, які мають найбільший показник співвідношення загального державного боргу до ВВП, США займають лише п'яте місце, адже і ВВП США мають найбільший у світі. Серед основних причин такого значного державного боргу аналітики виділяють найбільший у світі військовий бюджет, значне зниження останніми роками податків та значні витрати на подолання наслідків COVID-19. Завдяки високому рівню ВВП, високим кредитним рейтингам і статусу резервної валюти в долара США цінні папери уряду США є привабливими для інвесторів. Центральні банки інших країн, пенсійні, страхові та інвестиційні фонди все ще мають достатній рівень довіри до США такладають фінансові ресурси в боргові цінні папери уряду США. Перспективи зовнішнього боргу США залежать від можливостей Федеральної резервної системи (ФРС) знайти шляхи вирішення внутрішніх проблем, серед яких найгострішими є зростаюча інфляція та скорочення витрат домогосподарств. Дефолт США вважається вкрай малоімовірним, але у випадку його оголошення матиме серйозні наслідки для світової економіки, створивши невизначеність не тільки для економіки США, але і для глобальної фінансової стабільності. Дефолт по зовнішніх зобов'язаннях США призведе до зниження кредитного рейтингу США, що спричинить значну волатильність світового фондового ринку, падіння фондових індексів та збільшення вартості запозичень, що, своєю чергою, значно зменшить можливості отримання кредитних ресурсів підприємствами та домогосподарствами. Падіння курсу долара США, що стане результатом оголошеного дефолту, спричинить зростання цін на сировинні товари, у тому числі, на нафту, що призведе до зростання інфляції в усьому світі. Також виникнуть проблеми з ланцюгами поставок у міжнародній торгівлі.

Ключові слова: зовнішній державний борг, зовнішній борг до ВВП, зовнішній борг на душу населення, казначейські облигації, кредитний рейтинг, дефолт.

Рис.: 11. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 19.

Галуцьких Наталія Андріївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки та світового господарства, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: n.galuckikh@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0342-7918>

Дідорчук Ірина Леонідівна – старший викладач кафедри міжнародної економіки та світового господарства, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: i.didorchuk@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-1580-7623>

Кошкарьова Єлизавета Леонідівна – старший викладач кафедри міжнародної економіки та світового господарства, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: e.koshkareva@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8278-1933>

Шуба Олена Артурівна – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки та світового господарства, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: e.shuba@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6186-6700>

Тахтаулова Аліна Віталіївна – бакалавр з міжнародної економіки, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

UDC 339.72.053.1

JEL: F34; H63

Galutskykh N. A., Didorchuk I. L., Koshkarova Y. L., Shuba O. A., Takhtaulova A. V. The Current State of the U.S. Foreign Debt

In recent decades, the world economy is characterized by a constant increase in external debt of almost all countries of the world (the only exceptions are those countries to which investors and creditors have no confidence), which exacerbates the problem of world debt and the interdependence of creditor countries and debtor countries. The article is aimed at analyzing the current state of foreign debt of the United States as a country that still has an impeccable credit history and high credit ratings, and at the same time in many publications is considered as a potential threat to the whole world in case of default. During the studied period (70 years), the U.S. external debt has been constantly growing, and the trend analysis conducted in the work indicates that this growth will continue in the medium term. The U.S. foreign debt in absolute terms is the largest in the world, having almost doubled over the past 10 years. At the same time, among the countries that have the highest ratio of total public debt to GDP, the United States ranks only fifth, because the USA have the largest GDP in the world. Among the main reasons for such a significant public debt, analysts point out the world's largest military budget, significant tax cuts in recent years and significant costs to overcome the consequences of COVID-19. Due to the high level of GDP, high credit ratings and the status of a reserve currency in the U.S. dollar, the

U.S. government securities are attractive to investors. Central banks of other countries, pension, insurance and investment funds still have a sufficient level of confidence in the United States and invest financial resources in debt securities of the U.S. government. The prospects for the U.S. foreign debt depend on the ability of the Federal Reserve System (FRS) to find solutions to domestic problems, among which the most acute are rising inflation and reducing household spending. A U.S. default is considered extremely unlikely, but in case of its announcement, it would have serious consequences for the global economy, creating uncertainty not only for the U.S. economy, but also for global financial stability. A default on the U.S. external obligations would result in a downgrade of the U.S. credit rating, which would cause significant volatility in the global stock market, a drop in stock indices and an increase in the cost of borrowing, which, in turn, would significantly reduce the ability of businesses and households to obtain loans. The fall of the U.S. dollar, which will result from the announced default, will cause commodity prices, including oil, to rise, leading to higher inflation globally. There will also be problems with supply chains in international trade.

Keywords: external public debt, external debt to GDP, external debt per capita, treasury bonds, credit rating, default.

Fig.: 11. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 19.

Galutskykh Nataliia A. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of International Economics and World Economy, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: n.galuckih@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0342-7918>

Didorchuk Iryna L. – Senior Lecturer of the Department of International Economics and World Economy, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: i.didorchuk@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-1580-7623>

Koshkarova Yelyzaveta L. – Senior Lecturer of the Department of International Economics and World Economy, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: e.koshkareva@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8278-1933>

Shuba Olena A. – PhD (Geography), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economics and World Economy, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: e.shuba@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6186-6700>

Takhtaulova Alina V. – Bachelor of International Economics, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

Зовнішній борг є практично в кожній країні, що, з одного боку, розширює, за умови ефективного використання, можливості для економічного зростання, а з іншого – може стати тягарем для державного бюджету. Останніми десятиліттями світове господарство характеризується постійним зростанням зовнішнього боргу практично всіх країн світу (виключенням є лише ті країни, до яких у інвесторів та кредиторів немає довіри, наприклад острови Волліс і Футуна, Тувалу), що поглиблює проблему світової заборгованості та взаємозалежність країн-кредиторів та країн-боржників.

Метою даної статті є аналіз сучасного стану зовнішнього боргу США як країни, яка до цього часу має бездоганну кредитну історію та високі кредитні рейтинги та водночас у багатьох публікаціях розглядається як потенційна загроза для всього світу в разі дефолту.

Ступінь вивченості цього процесу є достатньо високим. Так, Террі Чан (*T. Chan*) у своїй роботі відзначає, що високий рівень боргового навантаження у світі створює ризик нової світової кризи [1]. Марія Мигаль досліджує модель управління державним боргом у США [10]. Вень Шен (*W. Sheng*) розглядає зростаючий борг США як «бомбу сповільненої дії» для світової економіки [17]. Аналіз Деніела Мооса (*D. Moos*) свідчить про небезпеку для світової фінансової системи від невпинного зростання зовнішнього боргу США [18]. Джек Еванс, Хлоя Уїлан і Томас Баррабі (*J. Evans, Ch. Whelan, Th. Barrabi*) попереджають,

що світ наближається до економічної кризи, причиною якої є зростаючий зовнішній борг [19].

У багатьох країнах рівень державного та приватного боргу досягнув значних обсягів. Так, майже 40% загальносвітового обсягу боргу складає державний борг, що є найвищим показником за останні шість десятиліть. Загалом, сукупний світовий борг (майже 235 трлн дол. США) становить 256% світового ВВП, тобто близько 37, 5 тис. дол. США на кожну людину у світі. Для порівняння: світовий ВВП на душу населення складає близько 12 тис. дол. США [1].

Світовий державний борг розподілений між різними групами країн нерівномірно, найменший рівень відзначається в країнах, що розвиваються та мають низький рівень доходів, бо такі країни мають низькі кредитні рейтинги та не привабливі як для інвесторів, так і для кредиторів (*табл. 1*).

Глобальний світовий приватний борг за досліджуваній період також зростає (*табл. 2*).

З *табл. 2* видно, що зміни в рівні боргу були різними: так, серед країн з розвинутою економікою (КРЕ) спостерігалось найбільше зниження боргу, а зростання боргового навантаження відзначене у країнах, що розвиваються, з низьким рівнем доходу (КРНРД). Разом із тим, у всіх групах країн державний борг залишався високим (*рис. 1*).

За досліджуваній період скоротилась світова заборгованість приватного сектора (*рис. 2*).

Таблиця 1

Глобальний державний борг, 2007–2021, % від ВВП

Показник	Рік							
	2007	2008	2009	2010	2011–2018	2019	2020	2021
Світ	61,2	64,1	74,8	76,9	80,9	84,1	99,8	95,7
Розвинені країни	71,8	78,5	91,8	98,2	105,2	105,3	124,6	119,5
Єврозона	66,0	69,7	80,4	86,0	92,1	85,8	99,0	97,5
Японія	172,8	180,7	198,7	205,7	229,1	236,3	259,4	262,5
Велика Британія	43,0	50,7	64,6	75,7	85,2	84,8	103,6	103,8
США	64,6	73,4	86,6	95,1	104,7	108,8	134,5	128,1
Країни з емерджентними ринками	35,0	32,9	38,4	37,4	43,3	54,2	64,5	64,0
Китай	29,2	27,2	34,6	33,9	42,6	57,2	68,1	71,5
Інші	36,7	34,7	40,0	38,7	43,7	51,9	61,4	57,6
Країни, що розвиваються, з низьким рівнем доходу	29,2	27,3	29,6	28,0	34,8	42,9	48,6	48,7

Джерело: складено авторами за даними [2].

Таблиця 2

Глобальний приватний борг, 2007–2021, % від ВВП

Показник	Рік							
	2007	2008	2009	2010	2011–2018	2019	2020	2021
Світ	136,0	137,2	142,6	137,1	140,5	146,2	159,5	153,5
Розвинені країни	164,0	168,0	171,8	166,8	164,2	165,3	179,6	174,5
Єврозона	153,4	159,1	167,1	166,7	164,4	160,8	174,1	169,0
Японія	158,8	163,8	170,3	162,8	158,4	164,4	184,1	187,1
Велика Британія	175,6	185,7	185,4	177,7	163,2	154,8	169,1	157,8
США	169,2	168,8	167,5	159,0	151,0	151,6	165,2	159,1
Країни з емерджентними ринками	67,6	71,3	81,6	83,7	107,5	123,9	136,6	130,1
Китай	105,8	105,8	127,8	138,4	169,4	189,5	200,8	193,6
Інші	56,0	59,7	62,6	61,8	69,2	72,9	80,4	74,0
Країни, що розвиваються, з низьким рівнем доходу	19,7	21,6	24,6	24,2	28,4	35,5	38,0	40,0

Джерело: складено авторами за даними [2].

Серед показників, які найчастіше розглядають, характеризуючи рівень зовнішнього боргу, варто виділити показник співвідношення загального державного боргу до ВВП. За методологією МВФ і Маастрихтськими критеріями, які висуваються для країн – кандидатів на вступ до ЄС, рівень державного боргу до ВВП має бути не вищим за 60%. За методологією Світового банку критичний рівень цього показника становить 80–100%. На *рис. 3* відзначено країни, які мають найбільший показник співвідношення загального державного боргу до ВВП. Лідерами за цим показником є Венесуела (330%), Японія (262,5%) та Греція (199,4%).

Серед країн, які мають найбільший показник співвідношення загального державного боргу до ВВП, США займають 5-те місце, незважаючи на те, що в абсолютних величинах їх борг найбільший у світі, адже і ВВП США мають найбільший у світі. Основними причинами такого великого державного боргу в США є великий військовий бюджет, зниження останніми роками податків та фінансова урядова допомога з подолання наслідків COVID-19 [4].

Наступним показником, що характеризує боргову ситуацію в країні, є показник боргу на душу населення. На *рис. 4* відзначено країни з найбільшим боргом на душу населення. Згідно з цим показником США поси-

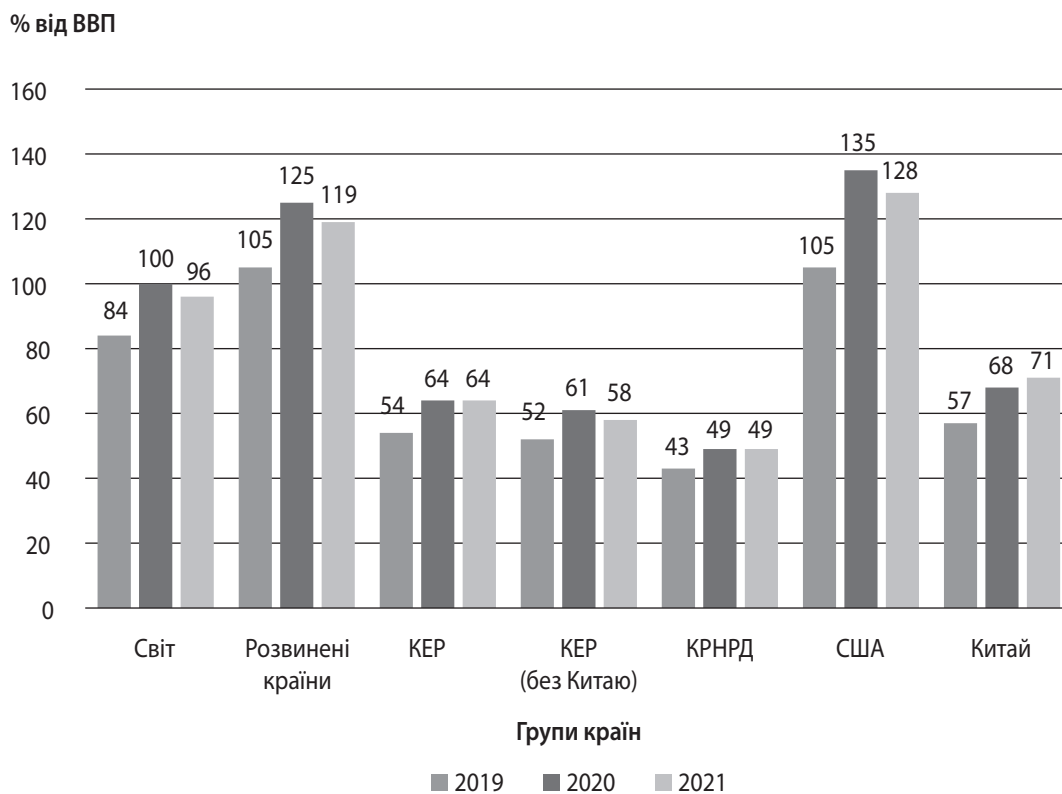

Рис. 1. Коефіцієнти державного боргу за групами країн, 2019–2021, % від ВВП

Джерело: побудовано авторами за даними [2].

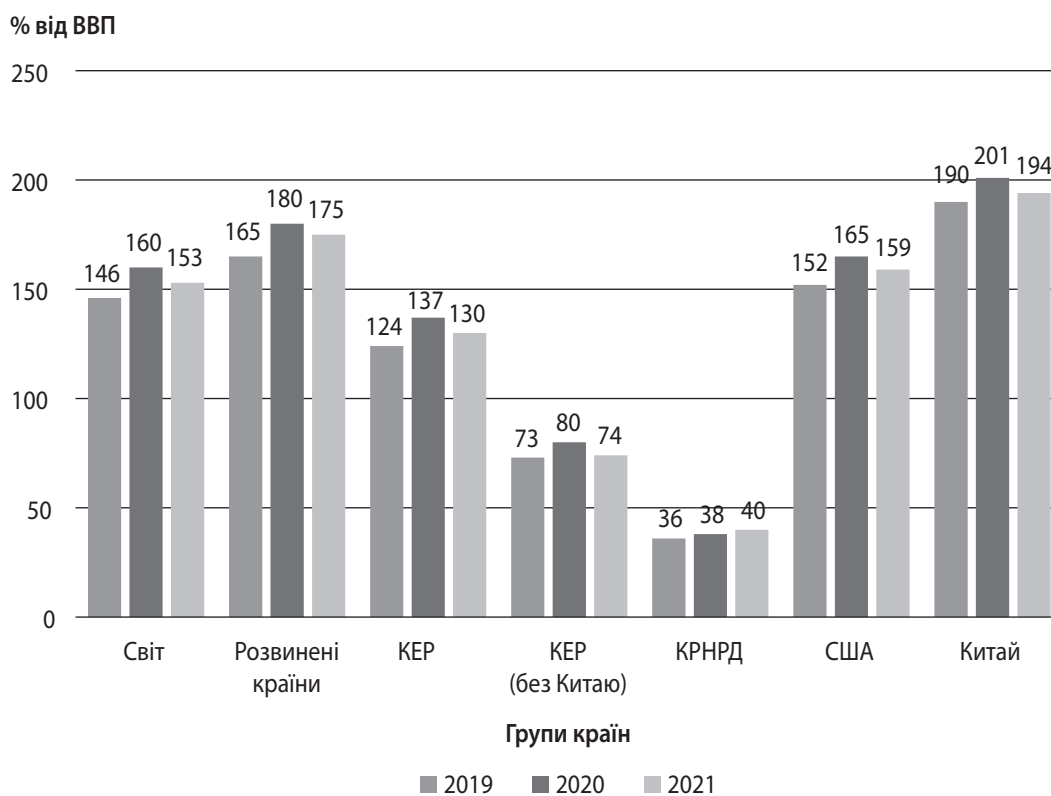

Рис. 2. Коефіцієнти приватного боргу за групами країн, 2019–2021, % від ВВП

Джерело: побудовано авторами за даними [2].

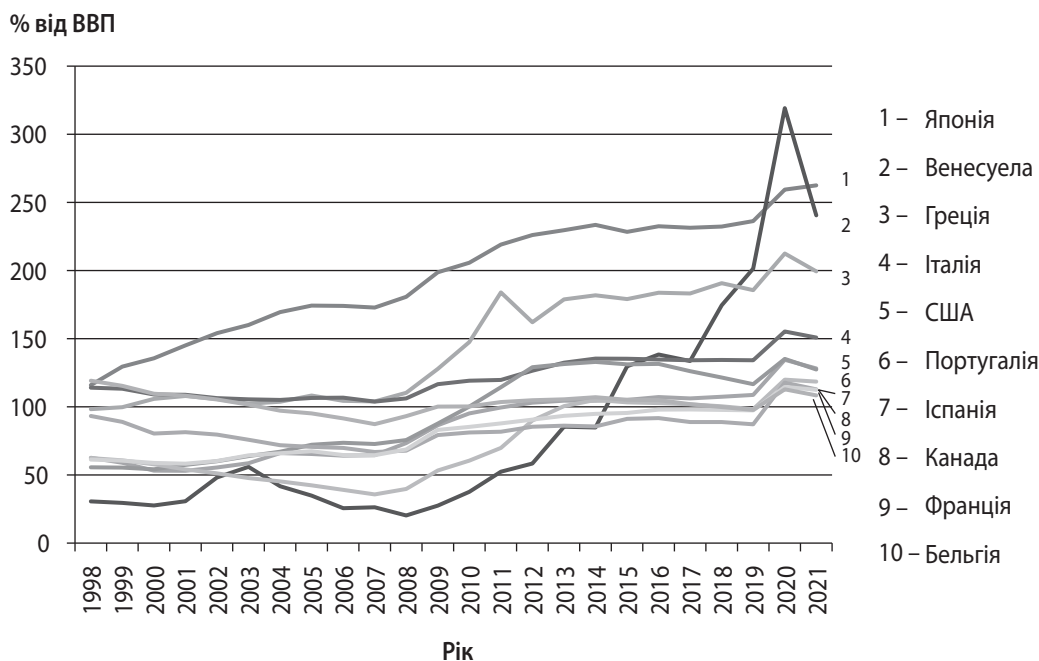

Рис. 3. Державний борг окремих країн світу, % від ВВП

Джерело: побудовано авторами за даними [3].

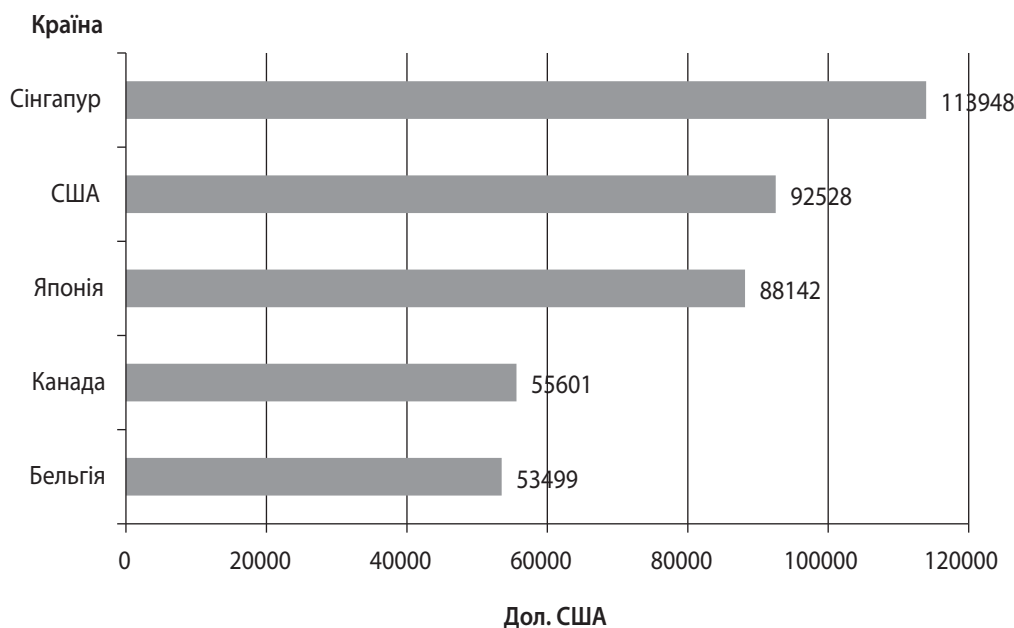

Рис. 4. Країни-лідери з найбільшим показником боргу на душу населення, дол. США

Джерело: побудовано авторами за даними [5].

дають 2-ге місце, поступаючись лише Сінгапуру. Серед країн, які мають найбільші борги на душу населення, знаходяться Японія, Канада та Бельгія. Варто зазначити, що ці країни присутні і серед переліку країн, які мають значний зовнішній борг в абсолютних величинах.

Більш детально рівень боргу на душу населення в США розглянуто на рис. 5, з якого видно, що у 2022 р. борг на душу населення склав 92,5 тис. дол. США. За досліджуваний період (2012–2022 рр.) показник рівня боргу на душу населення в США постійно збільшувався.

Як вже відзначалось, в абсолютних величинах зовнішнього боргу, світовим лідером є США (рис. 6).

Зовнішній борг США є найбільшим у світі та за досліджуваний період постійно зростав (рис. 7), збільшившись за 10 років майже вдвічі. Станом на 2023 р. зовнішній борг становить 31,46 трлн дол. США [8]. Проведений тренд-аналіз дає можливість зробити припущення про зростання зовнішнього боргу США в середньостроковій перспективі (див. рис. 7).

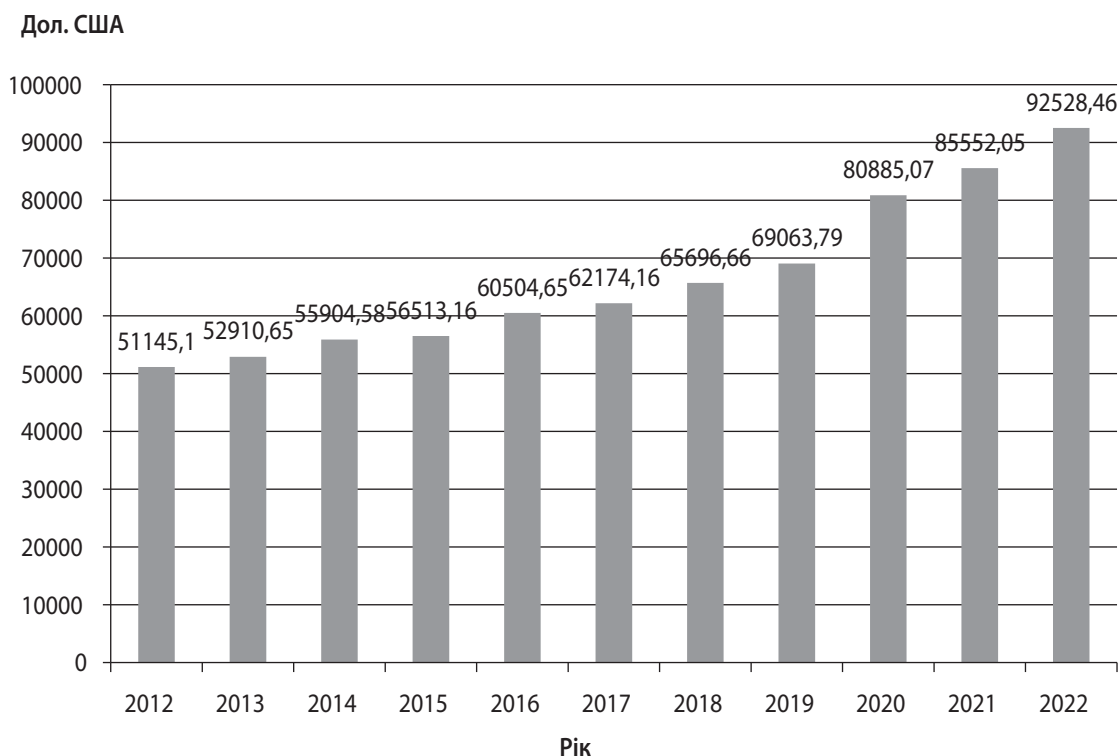

Рис. 5. Зовнішній борг США на душу населення, 2012–2022 рр., дол. США

Джерело: побудовано авторами за даними [6].

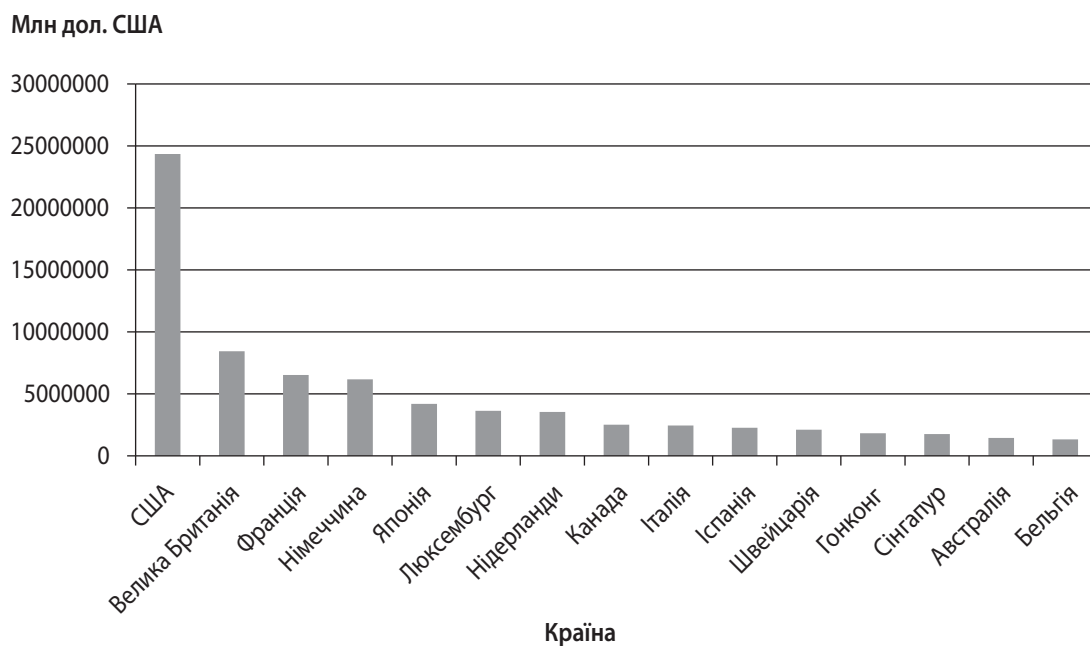

Рис. 6. Країни-лідери з найбільшим показником зовнішнього боргу, 3 кв. 2022 р., млн дол. США

Джерело: побудовано авторами за даними [7].

Зростання зовнішнього боргу США відбувається контролювано. Існує у США поняття «ліміт заборгованості» юридично обмежує загальну суму боргу (ліміт встановлюється Конгресом США) [10]. Так, у січні 2022 р. було досягнуто ліміт заборгованості в розмірі 31,4 трлн дол. США, і якби ліміт не збільшили, це могло призвести до дефолту США, що, своєю

чергою, призвело б до дестабілізації світового фінансового ринку.

З а досліджуваний період (2012–2022 рр.) ВВП США, як і державний борг, зростав, лише у 2020 р. було падіння через пандемію COVID-19, яке змінилося черговим зростанням у 2021 р. (рис. 8).

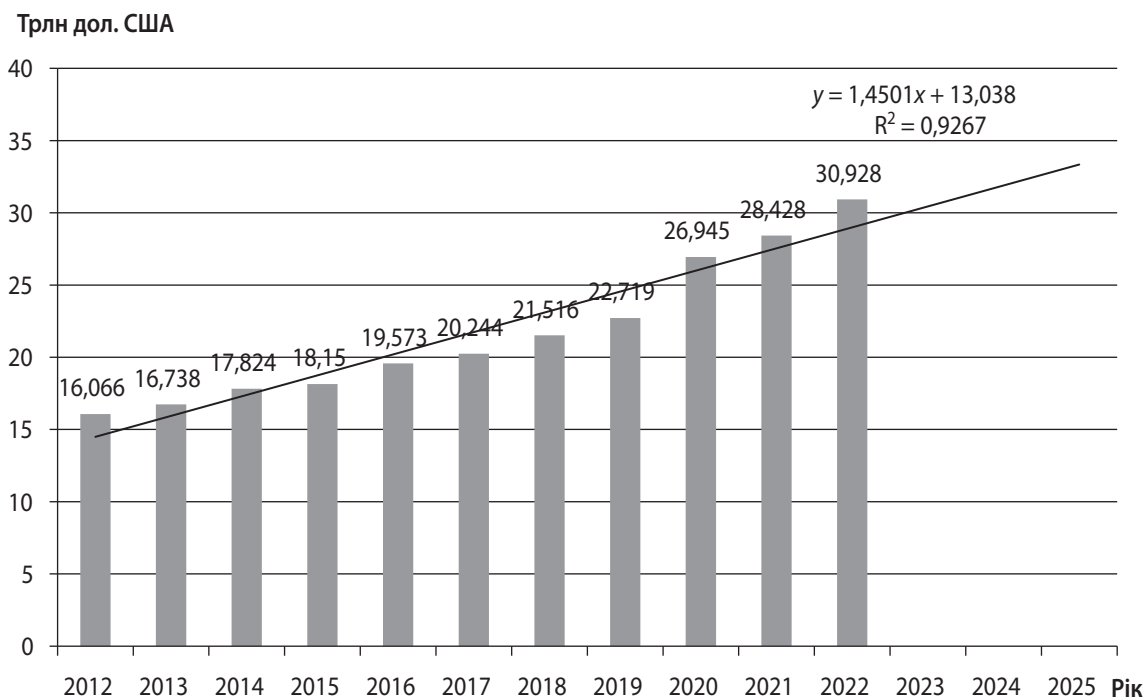

Рис. 7. Зовнішній борг США за період 2012–2022 рр. і прогноз до 2025 р., трлн дол. США

Джерело: побудовано авторами за даними [9].

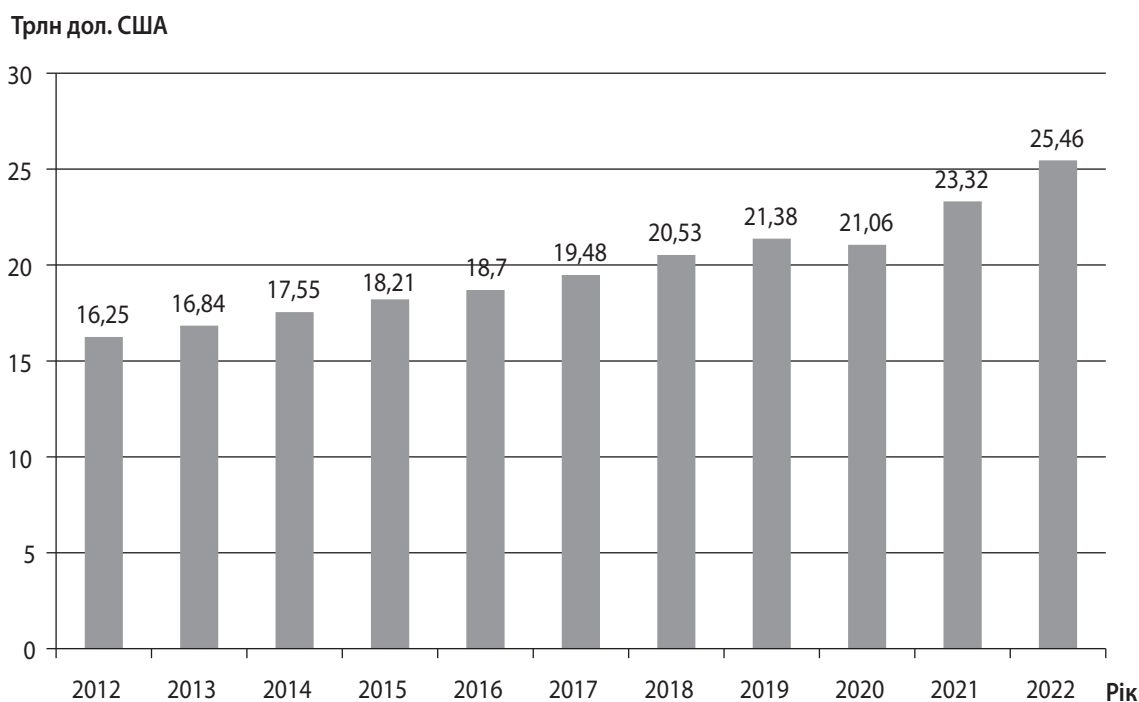

Рис. 8. Рівень ВВП США, 2012–2022 рр., трлн дол. США

Джерело: побудовано авторами за даними [11; 12].

Виходячи з того, що найважливішим показником, який характеризує стан заборгованості країни, є відношення державного боргу до ВВП, доцільно розглянути цей показник у США за тривалий період. На рис. 9 присутні дані щодо показника співвідношення державного боргу та ВВП США (досліджуваний період 1950–2020 рр.). Як ви-

дно з рис. 9, періоди зниження цього показника змінювалися періодами зростання, а у 2012 р. вперше зафіксовано співвідношення державного боргу до ВВП більше 100%.

Варто відзначити, що у 2022 р. показник зовнішнього боргу до ВВП становив 96,4%, тобто зменшився зі 101,6 % у 2021 р. [13].

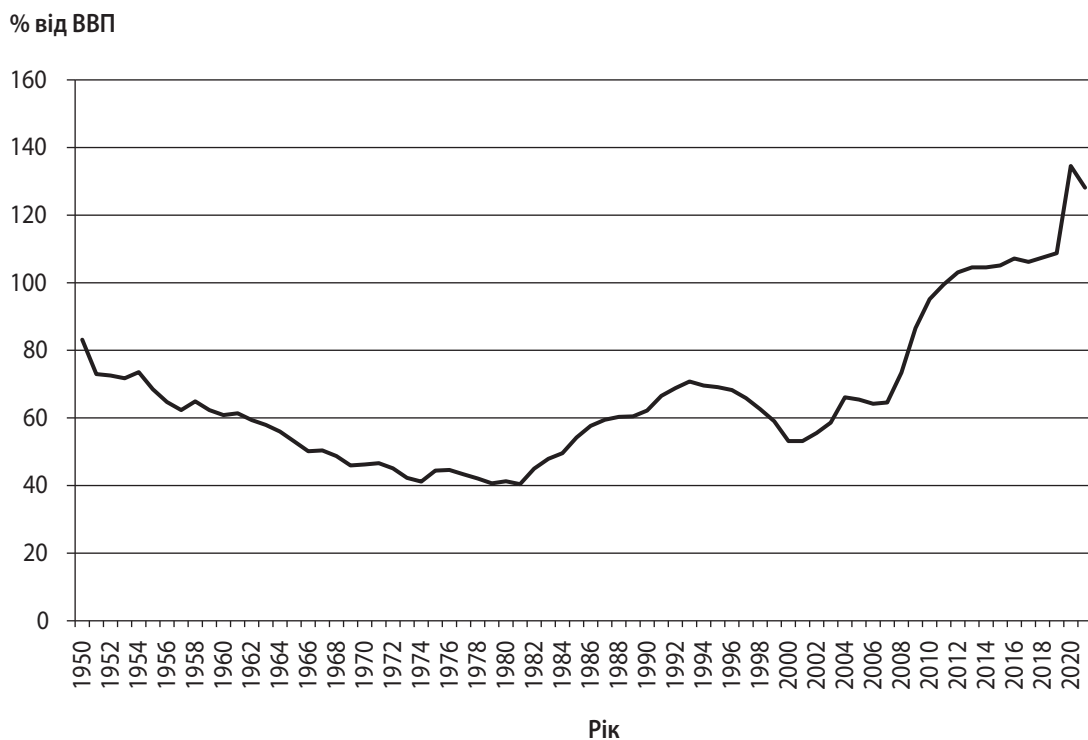

Рис. 9. Державний борг США, % від ВВП

Джерело: побудовано авторами за даними [3].

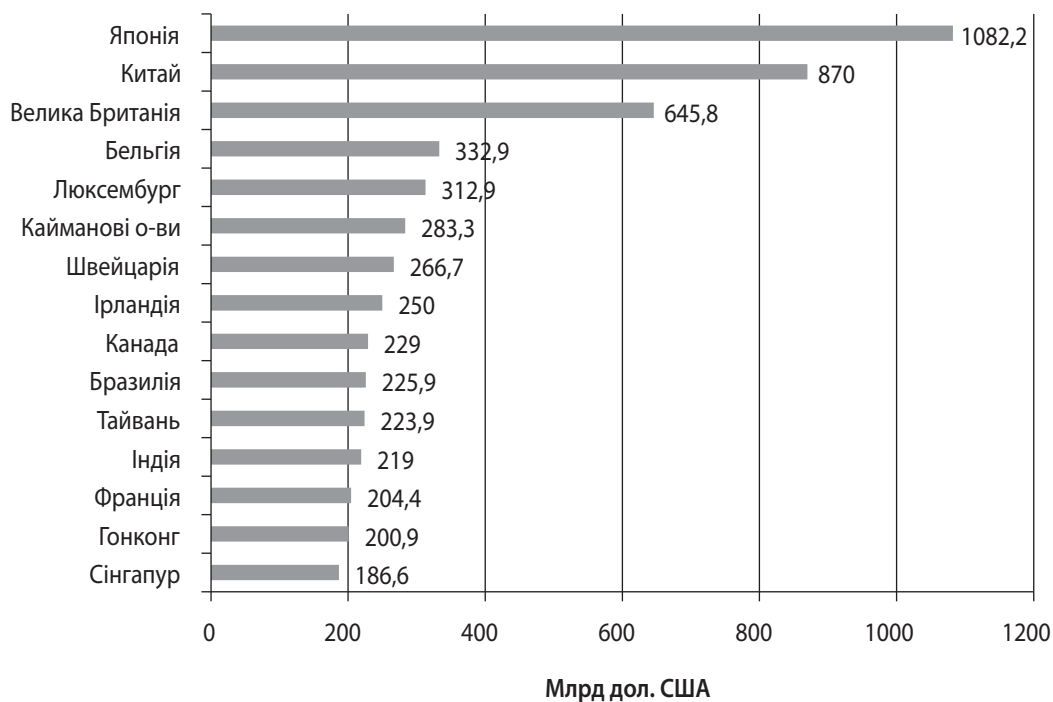

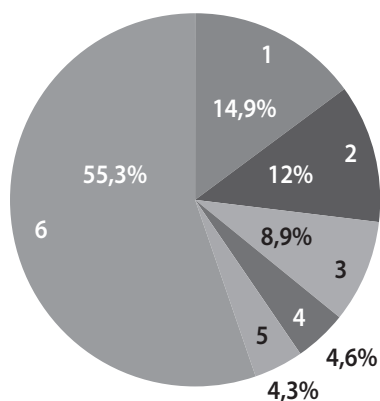
Рис. 10. Країни, які володіють казначейськими цінними паперами США, 2022 р., млрд дол. США

Джерело: побудовано авторами за даними [14].

Стосовно власників боргових цінних паперів США, можна зазначити, що найбільший борг сконцентрований у 15 країн (рис. 10).

Майже половина зовнішнього боргу США належить п'яти країнам: Японії, Китаю, Великій Британії, Бельгії та Люксембургу (рис. 11).

Серед причин, чому казначейські облігації США користуються попитом серед інвесторів, можна виділити дві основні: по-перше, казначейські зобов'язання США до цього часу залишаються одними з найбезпечніших активів у світі (мають високі кредитні рейтинги); по-друге, долар США є провідною резерв-

- 1 – Японія
- 2 – Китай
- 3 – Велика Британія
- 4 – Бельгія
- 5 – Люксембург
- 6 – Інші

Рис. 11. Структура власників казначейських цінних паперів США, 2022 р., %

Джерело: побудовано авторами за даними [15].

ною валютою, тому й активи, номіновані в доларах, користуються довірою. Як відзначалося, важливим при прийнятті інвестиційних рішень є високий рівень кредитного рейтингу США. Особливо це стосується інвестиційних портфелів суверенних і пенсійних фондів. У табл. 3 наведено кредитний рейтинг США, наданий трьома провідними світовими рейтинговими агентствами (Fitch, Moody's, Standard & Poor's).

Таблиця 3

Суверенний кредитний рейтинг США, 2012–2022 рр.

Рейтингова агенція	Рейтинг	Прогноз	Дата
Fitch	AAA	Стабільний	7/2022
Moody's	Aaa	Стабільний	6/2022
Fitch	AAA	Негативний	7/2020
Fitch	AAA	Стабільний	3/2014
Moody's	Aaa	Стабільний	7/2013
Standard & Poor's	AA+	Стабільний	6/2013
Fitch	AAA	Негативний	1/2012

Джерело: складено авторами за [16].

Перспективи зовнішнього боргу США залежать від можливостей Федеральної резервної системи (ФРС) знайти шляхи вирішення внутрішніх проблем, серед яких найгострішими є зростаюча інфляція та скорочення витрат домогосподарств. З метою сповільнення зростання темпів інфляції ФРС має підвищувати процентні ставки по своїх боргових цінних паперах, тобто уряд США буде вимушений сплачувати дедалі більші відсотки за свої запозичення, що може викликати занепокоєння інвесторів щодо можливості уряду виконати свої зростаючі боргові зобов'язання. Так, процентні витрати США у 2023 р. сягнуть 399 млрд дол. США, за прогнозами, у 2032 р. ця сума зросте до 1,2 трлн дол. США [17].

Зростаючий зовнішній борг є загрозою не тільки для США, тому що центральні банки, страхові

компанії, пенсійні та інвестиційні фонди багатьох країн тримають у своїх резервах та інвестиційних портфелях боргові цінні папери уряду США. Згідно з прогнозами, ВВП США у 2030 р. буде дорівнювати 25 трлн дол. США, а зовнішній державний борг – близько 50 трлн дол. США, тобто найбільша економіка світу може опинитися у фінансовій кризі. У найближчій перспективі зменшити обсяги зовнішніх запозичень уряду не вдасться, бо фінансування військового бюджету, інфраструктури, освіти, медичної сфери та інші необхідні витрати продовжаться.

Протягом багатьох років уряд США уникав прийняття необхідних, але важких рішень, які зможуть змінити існуючу ситуацію з балансуванням державного бюджету, зростаючий дефіцит якого і викликає зростання зовнішнього боргу. Центральні банки багатьох країн уже зменшують активи в доларах США і, якщо ситуація із зовнішнім боргом не зміниться, довіра до казначейських облігацій США може зменшитись, і тоді почнеться розпродаж американських активів.

Разом із тим, незважаючи на поступове зменшення частки США у світовому ВВП і зростання зовнішнього боргу, долар США все ще залишається основною резервною валютою і використовується приблизно у 80% валютних операцій у всьому світі [18]. Аналітики Moody's Analytics оцінюють можливість дефолту США як «неймовірну» та «руйнівну», якщо дефолт усе ж відбудеться. Дефолт по зовнішніх зобов'язаннях США призведе до зниження кредитного рейтингу США, що спричинить значну волатильність світового фондового ринку, падіння фондових індексів та збільшення вартості запозичень, що, своєю чергою, значно зменшить можливості отримання кредитних ресурсів підприємствами та домогосподарствами. Падіння курсу долара США, що стане результатом оголошеного дефолту, спричинить зростання цін на сировинні товари, у тому числі, на нафту, що призведе до зростання інфляції у всьому світі.

Також виникнуть проблеми з ланцюгами поставок у міжнародній торгівлі [19].

ВИСНОВКИ

Таким чином, зовнішній борг США є найбільшим у світі, збільшившись за останні 10 років майже вдвічі. Перспективи зовнішнього боргу США залежать від можливостей ФРС знайти шляхи вирішення внутрішніх проблем, серед яких найгострішими є зростаюча інфляція та скорочення витрат домогосподарств. Проведений тренд-аналіз дає можливість зробити припущення про подальше зростання зовнішнього боргу в середньостроковій перспективі. Дефолт США вважається вкрай малоімовірним, але, у випадку його оголошення, однозначно матиме серйозні наслідки для світової економіки, створивши невизначеність не тільки для економіки США, але і для глобальної фінансової стабільності. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

- Chan T. Global Debt Leverage: Is a Great Reset Coming? URL: <https://www.spglobal.com/en/research-insights/featured/special-editorial/look-forward/global-debt-leverage-is-a-great-reset-coming>
- Global debt monitor 2022. Fiscal Affairs Department. International Monetary Fund. December 2022. 7 p.
- Global Debt Database. URL: https://www.imf.org/external/datamapper/GG_DEBT_GDP@GDD/USA/GBR/FRA/DEU/JPN
- Debt to GDP Ratio by Country. URL: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/debt-to-gdp-ratio-by-country>
- Haggi T. 25 Countries That Have the Most Debt Per Capita. URL: <https://finance.yahoo.com/news/25-countries-most-debt-per-140543628.html>
- United States national debt per capita 2022. URL: <https://www.statista.com/statistics/203064/national-debt-of-the-united-states-per-capita/>
- Gross External Debt Position. URL: <https://data-bank.worldbank.org/embed-int/C1-SDDS-New/id/86cdd9e8>
- Debt to the Penny / U. S. Department of the Treasury, Fiscal Data. URL: <https://fiscaldata.treasury.gov/datasets/debt-to-the-penny/debt-to-the-penny>
- Historical Debt Outstanding, retrieved from Fiscal Data. URL: <https://fiscaldata.treasury.gov/datasets/historical-debt-outstanding>
- Мигаль М. Модель управління державним боргом у США / Інститут аналітики та адвокації. 24.10.2022. URL: <https://iaa.org.ua/articles/model-upravlinnya-derzhavnym-borgom-u-ssha/>
- GDP (current US\$) – United States. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2021&locations=US&start=2017>
- Gross Domestic Product. URL: <https://www.bea.gov/data/gdp/gross-domestic-product>
- United States External Debt: % of GDP. URL: <https://www.ceicdata.com/en/indicator/united-states/external-debt--of-nominal-gdp>
- Major foreign holders of United States treasury securities as of November 2022. URL: <https://ticdata.treasury.gov/Publish/mfh.txt>
- Sebastian A. 5 Foreign Countries That Own the Most U. S. Debt. URL: <https://www.investopedia.com/articles/markets-economy/090616/5-countries-own-most-us-debt.asp>
- USA: Sovereign credit ratings. URL: https://www.the-globaleconomy.com/USA/credit_rating/
- Sheng W. Ballooning US debt a ticking time bomb for world economy. URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202210/1276756.shtml>
- Moos D. Who's Afraid of the Asian Market Open? / Bloomberg. 19.03.2023. URL: https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2023-03-19/who-is-afraid-of-the-asian-market-open?utm_campaign=instagram-bio-link&utm_medium=social&utm_source=instagram&utm_content=view
- Evans J., Whelan Ch., Barrabi Th. Why the world is on the edge of a global financial crisis. URL: <https://www.news.com.au/finance/economy/world-economy/why-the-world-is-on-the-edge-of-a-global-financial-crisis/news-story/b623207b56a469f77371186b328ff3ea>

REFERENCES

- Chan, T. "Global Debt Leverage: Is a Great Reset Coming?" <https://www.spglobal.com/en/research-insights/featured/special-editorial/look-forward/global-debt-leverage-is-a-great-reset-coming>
- "Debt to GDP Ratio by Country". <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/debt-to-gdp-ratio-by-country>
- "Debt to the Penny". U. S. Department of the Treasury, Fiscal Data. <https://fiscaldata.treasury.gov/datasets/debt-to-the-penny/debt-to-the-penny>
- Evans, J., Whelan, Ch., and Barrabi, Th. "Why the world is on the edge of a global financial crisis". <https://www.news.com.au/finance/economy/world-economy/why-the-world-is-on-the-edge-of-a-global-financial-crisis/news-story/b623207b56a469f77371186b328ff3ea>
- "GDP (current US\$) – United States". <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2021&locations=US&start=2017>
- "Global Debt Database". https://www.imf.org/external/datamapper/GG_DEBT_GDP@GDD/USA/GBR/FRA/DEU/JPN
- "Gross Domestic Product". <https://www.bea.gov/data/gdp/gross-domestic-product>
- "Gross External Debt Position". <https://data-bank.worldbank.org/embed-int/C1-SDDS-New/id/86cdd9e8>
- Global debt monitor 2022. Fiscal Affairs Department. International Monetary Fund, December 2022.
- "Historical Debt Outstanding, retrieved from Fiscal Data". <https://fiscaldata.treasury.gov/datasets/historical-debt-outstanding>
- Haggi, T. "25 Countries That Have the Most Debt Per Capita". <https://finance.yahoo.com/news/25-countries-most-debt-per-140543628.html>
- "Major foreign holders of United States treasury securities as of November 2022". <https://ticdata.treasury.gov/Publish/mfh.txt>

Moos, D. "Who's Afraid of the Asian Market Open?" Bloomberg. March 19, 2023. https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2023-03-19/who-is-afraid-of-the-asian-market-open?utm_campaign=instagram-bio-link&utm_medium=social&utm_source=instagram&utm_content=view

Myhal, M. "Model upravlinnia derzhavnym borhom u SShA" [Model of Public Debt Management in the USA]. *Instytut analityky ta advokatsii*. October 24, 2022. <https://iaa.org.ua/articles/model-upravlinnya-derzhavnym-borgom-u-ssha/>

Sebastian, A. "5 Foreign Countries That Own the Most U. S. Debt". <https://www.investopedia.com/articles/>

[markets-economy/090616/5-countries-own-most-us-debt.asp](https://www.investopedia.com/articles/markets-economy/090616/5-countries-own-most-us-debt.asp)

Sheng, W. "Ballooning US debt a ticking time bomb for world economy". <https://www.globaltimes.cn/page/202210/1276756.shtml>

"United States External Debt: % of GDP". <https://www.ceic-data.com/en/indicator/united-states/external-debt-of-nominal-gdp>

"United States national debt per capita 2022". <https://www.statista.com/statistics/203064/national-debt-of-the-united-states-per-capita/>

"USA: Sovereign credit ratings". https://www.theglobeconomy.com/USA/credit_rating/

УДК 336.14:352

JEL: H71; H77; O10; Q01

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-8-53-64>

ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

©2023 КАРПЕНКО М. Ю.

УДК 336.14:352

JEL: H71; H77; O10; Q01

Карпенко М. Ю. Формування доходів місцевих бюджетів у країнах Європейського Союзу

Метою статті є узагальнення та систематизація досвіду формування доходів місцевих бюджетів у державах – членах ЄС. Визначено, що середнє значення співвідношення доходів місцевих бюджетів до ВВП у 27 країнах – членах ЄС за період 2001–2022 рр. складає 12,24%, проте діапазон значень цього показника в розрізі країн суттєво різниться. Так, в острівних державах, наприклад на Мальті та Кіпрі, це співвідношення становить 0,58% і 1,69% відповідно, тоді як у Данії – 33,67%. Найвищу фіскальну значущість у структурі бюджетних доходів місцевих бюджетів мають трансферти, далі слідують податкові надходження. До податкових надходжень місцевих бюджетів зараховують категорію місцевих податків і зборів, а також розщеплені надходження від загальнодержавних податків (shared taxes). До категорії останніх відносять податок на доходи фізичних осіб і корпоративний податок. У статті розраховано ступінь бюджетної децентралізації у сфері доходів у країнах ЄС. Найбільш децентралізовані у сфері доходів нордичні країни, а також країни із трирівневою бюджетною системою. У вибірці країн Центральної Європи, які є членами ЄС, найвищий рівень децентралізації – в Чехії та Польщі. Основним джерелом податкових надходжень місцевих бюджетів вважаються податки на власність (property taxes). Ключовими перевагами зарахування цих податків до місцевих є іммобільність податкової бази, а також більша обізнаність місцевої влади порівняно з центральною щодо майнового стану мешканців територіальної громади, тому логічним кроком є те, що місцева влада, у переважній більшості випадків, установлює розмір ставок податку та визначає податкові пільги. З'ясовано, що в державах – членах ЄС у переважній більшості випадків одночасно оподатковуються два класичні об'єкти нерухомого майна – земля та будівлі. Однак у деяких випадках оподатковуватись може виключно земля – така практика присутня, наприклад, в Естонії та Данії, а в Литві, Нідерландах та Ірландії об'єктом оподаткування виступають будівлі, які розташовані на земельних ділянках, а сама земля не підлягає такому оподаткуванню. Обґрунтовано напрями підвищення фіскальної ефективності майнових податків.

Ключові слова: місцеві бюджети, доходи місцевих бюджетів, майнові податки, бюджетна децентралізація, податкова автономія, країни ЄС.

Рис.: 4. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 12.

Карпенко Максим Юрійович – аспірант кафедри фінансів, Державний торговельно-економічний університет / Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: m.o.karpenko@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2674-4799>

UDC 336.14:352

JEL: H71; H77; O10; Q01

Карпенко М. Ю. Formation of Local Budgets Revenues in the EU Member States

The aim of the article is to generalize and systematize the experience of formation of local budget revenues in the EU Member States. It is determined that the average value of the ratio of local budget revenues to GDP in 27 EU Member States for the period 2001–2022 is 12.24%, but the range of values of this indicator varies significantly by country. Thus, in island countries, such as Malta and Cyprus, this ratio is 0.58% and 1.69%, respectively, while in Denmark it constitutes 33.67%. Transfers have the highest fiscal significance in the structure of budget revenues of local budgets, followed by tax revenues. Tax revenues of local budgets include the category of local taxes and fees, as well as split revenues from national taxes (shared taxes). The category of the latter includes personal income tax and corporate tax. The article computes the degree of budgetary decentralization in the sphere of income in the EU countries. The most decentralized in terms of income are the Nordic countries, as well as countries with a three-tier budget system. In the sample of Central European countries that are members of the EU, the highest level of decentralization display the Czech Republic and Poland. The main source of tax revenues for local budgets is property taxes. The key advantages of including these taxes in the local ones are the immobility of the tax base, as well as the greater awareness of local authorities compared to the central authorities regarding the property status of residents of the territorial community, so it is a logical step that local authorities, in the vast majority of cases, set tax rates and determine tax benefits. It is found that in the EU Member States, in the vast majority of cases, two classic real estate objects – land and buildings – are taxed at the same time. However, in some cases, only land can be taxed – this practice is present, for example, in Estonia and Denmark, and in